

Siriklockan

Frysände pastorats kyrkblad

Svenska kyrkan 

TEMA

kyrkogårdar
i pastoratet

GUDSTJÄNSTER I JUL

Det måste
finnas något mer



Skinkan, köttbullarna, Janssons frestelsen och sillen



December är en hektisk månad och de flesta av oss ligger i för att göra julen så fin och trevlig som möjligt. Och hur underbart är det inte med skinkan, köttbullarna, Janssons frestelsen och sillen?

Julen och tiden kring jul, före som efter, är i kyrkans värld å ena sidan hektisk och å andra sidan kanske den vackraste perioden under hela året. Jag brukar promenera från prästgården i Östmark till julottan. Ofta har jag suttit efter att familjen somnat och gjort klart predikan. Promenaden till kyrkan är så magisk. Ljusen som lyser från kyrkogården, snön som knarrar under skorna. Och så det underbara att fira gudstjänst klockan sju på morgonen, med hela kyrkan fylld av levande ljus. I år ska jag även fira julnattsmässan i Fryksände kyrka sent på julaftonskvällen. Det ser jag fram emot mycket. I Torsby har den gudstjänsten kommit att ta över julottans roll alltmedan julottan har en stark ställning på landsbygden.

Att kunna tänka i de här banorna som skinkan, sillen, Janssons och även se framför sig vilka julgudstjänster man kom-

mer kunna fira det är oss förunnat som bor i ett land som har fred och ett relativt högt välbstånd. Samtidigt har Europa och vårt land nu den största flyktingströmmen sedan andra världskriget. Människor som likt oss tagit för självklart att planera för sin närmsta framtid och fira olika former av gudstjänst men som nu fått lämna allt.

Många av de kristna syrianer och eritreaner som bor på olika flyktingförläggningar kring Torsby har nu hittat sin väg till våra gudstjänster och kyrkans sammanhang. Församlingsbor hjälper till med skjuts och vi prövar oss fram med så kallade språkcafé, än så länge i anslutning till kyrkkaffet. Detta arbete är i sin linda. Om du som läser detta vill vara med i detta arbete, hör av dig, du behövs!

Detta nummer av Siriklockan

I det här numret av Siriklockan har vi valt att berätta om det viktiga arbetet som sker på våra kyrkogårdar liksom presentera några av dem som tjänstgör på dem. Här finns även en presentation av vår nya komminister Ingela Älvskog samt av Keinth Lundquist, komminister sedan snart 30 år.

I det kommande numret av Siriklockan kommer vi att berätta mer om vårt så kallade målarbete och vad detta fått och kommer få för konsekvenser för vårt pastorat.

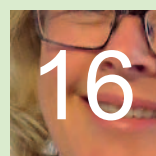
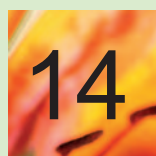
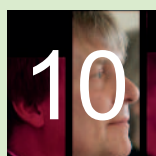
Tills dess en riktigt fin jul och ett gott nytt år!
Johan Bonander, kyrkoherde

innehåll

SIRIKLOCKAN nr 2 2014 Kyrkoblاد för Svenska kyrkan i Fryksände, Lekvattnet, Vitsand och Östmark

Box 52, 685 22 Torsby • info@sfryksandeforsamling.se • www.fryksandeforsamling.se • Ansvarig utgivare: AnnKatrin Uppvall
Layout: Birgitta Brorson • Tryckt hos Ramströms Tryckeri • Miljömärkt trycksak • Upplaga: 5000

- | | |
|--|---|
| 2 KYRKOHERDEN
Några inledande ord av Johan Bonander | 18 INGELA ÄLVSKOG
Det måste finnas något mer |
| 3 ORDFÖRANDEN HAR ORDET
Kyrkonämndens ordförande | 19 HAN FATTAS MIG
När sorgen drabbar |
| 4 TEMA KYRKOGRÄDAR I PASTORATET
Fryksände, Lekvattnet, Östmark och Vitsand | 20 TANKAR KRING KRUBBAN
Julfirande |
| 10 INSTALLATIONEN
Johan Bonander Kyrkoherde | 21 JULENS PREDIKOTURER
Fryksände, Lekvattnet, Östmark och Vitsand |
| 14 LIVET ÄR RÖRELSE
Else-Britt Kjellqvist | 22 FRÅN KYRKA O HEM I FRYKSÄNDE PASTORAT
Fryksände, Lekvattnet, Östmark och Vitsand |
| 16 GUD FINNS I NATUREN
Keinth Lundquist | 24 FRYKSÄNDE PASTORAT
Kontaktuppgifter |





Att förvalta och förnya

I det förra numret av Siriklockan som utkom i april skrev jag om vår förre kyrkoherde Stig Löwenspets, då nära förestående avskedspredikan.

Efter 25 års tjänstgöring i vårt pastorat gick så Stig i pension i början av maj. Fotot är från festligheterna efter avskedspredikan, där jag i egenskap av kyrkorådets ordförande överlämnar blommor från pastoratet. Jag vill här ta tillfället i akt att återigen tacka Stig Löwenspets för hans långa gärning i vårt pastorat och nu även önska honom en fin tid som pensionär. Livet har nu sina faser och pensionärstiden, det kan jag själv intyga, är faktiskt en av de bättre.

Längre fram i detta nummer av Siriklockan finns även bilder från installationen av vår nye kyrkoherde: Johan Bonander. Johan har tjänstgjort i pastoratet som präst sedan 2006 och hörsammade kyrkorådets önskan att han skulle bli vår nya kyrkoherde, vilket jag är tacksam för. Som Johan skrev i förra numret av Siriklockan så är han mån om att bevara det som fungerar väl samtidigt som han söker förnyelse och nya vägar. Detta förhållningssätt välkomnar och eftersträvar även pastoratets kyrkoråd.

Under hösten tog Johan initiativ till ett omfattande målarbete som inkluderat oss förtroendevalda, frivilliga och all personal. Under sammanlagt tio dagar har vi haft möjlighet att ta del av föreläsningar av hitresta föredragshållare, diskutera och förhålla oss till det som presenterats i såväl små som större grupper. Vad var tillämpligt hos oss? I vilket sammanhang fungerar vi? Hur ska vi prioritera vårt arbete? Vad har vi för uppdrag och hur ser förväntningarna ut?

Allt detta gemensamma målarbete har nu resulterat i att pastoratet arbetat fram en gemensam och ny så kallad församlingsinstruktion. En församlingsinstruktion är ett slags målprogram, ja en vision vi ska jobba efter. Kyrkofullmäktige har nu antagit detta dokument och den är nu insänd till domkapitlet i Karlstad stift, där dokumentet ska fastställas. När detta är gjort kommer en närmare presentation av församlingsinstruktionen att göras i kommande nummer av Siriklockan. Men jag kan redan nu passa på att nämna att vi som pastorat eftersträvar delaktighet, förnyelse, lyhördhet, glädje och nyfikenhet och att dessa värden ska finnas med i allt det vi gör, inte minst i vårt gudstjänstliv. Och att vi ska prioritera vårt arbete med barn och ungdomar. Inte minst vad gäller musik och möjligheterna till körsång och medverkan i olika former av familjegudstjänster och mässor.



Vill så slutligen passa på att önska alla pastoratsbor ett riktigt fin och välsignad jul och ett gott nytt år.

*Rune Mattsson
Kyrkorådets ordförande*

”ett område att ströva runt i, ta en promenad, att få en stunds kontemplation och att minnas”

Text och foto: Morgan Bäckvall

Lars har arbetat i över 30 år med kyrkogårdarna

Fryksände kyrkogård är i sanning en mycket vacker plats i centrala Torsby. Förutom att den utgör den naturliga minnesplatsen för våra anhöriga är kyrkogården med sina prunkande blomster under sommarhalvåret, ansade häckar och sin stora lindar.

Detta vore inte möjligt utan en personalstab bestående av tre helårsanställda och fem säsongsanställda – och mitt i detta finns kyrkogårdschefen Lars Wikström.

Lars Wikström är närmast synonym med hela kyrkogårdsverksamheten – i hela Fryksände pastorat i allmänhet och på kyrkogården vid Fryksände kyrka i synnerhet. Nästan varje morgon tar Lars en morgonpromenad med hunden och tittar till kyrkogården innan arbetsdagen på kyrkogårdsexpeditonen vid församlingshemmet tar sin början.

Kyrkogårdsmästare

Det är ett idogt arbete som kräver såväl planering som kunskande, men så har Lars också varit kyrkogårdsmästare sedan 1993, men han började något decennium tidigare, närmare bestämt 1981 som kyrkogårdsarbetare.

– Jag kommer från en trädgårdsmästarfamilj och bor i ett hus alldeles här intill, säger Lars Wikström och pekar västerut från sitt kontor.

Att Lars Wikström är nöjd med sitt yrkesval råder det inget tvivel om, något som han gärna intygar:

– Att jag trivs, absolut. Annars hade jag inte varit kvar i så många år.

30 000 blommor

Ett viktigt uppdrag för Lars Wikström är beställning av blommor. Sommarsäsongen med blomsättning börjar runt 1 maj och det är då som planteringen tar sin början. Det gäller dock att se upp med frost under vegetationsperioden, det som brukar kallas järnnätter.

– Här i Torsby infaller de så sent som runt 6-7 juni. Blommor tål inte frosten och under hösten kan det bli riktigt kallt med frost redan i september, säger Lars Wikström. Fryksände pastorat planterar inte mindre än 30 000 blom-



Lars Wikström på kyrkogårdsexpeditonen i Torsby. Ett av många viktiga telefonsamtal som han besvarar dagligen.

mor på de fyra kyrkogårdarna i Fryksände, Östmark, Vitsand och Lekvattnet. Beställningarna av blommor har Lars Wikström gjort långt tidigare, faktiskt före jul året innan. I övrigt är det många arbetsuppgifter som ingår i kyrkogårdsarbetet rent praktiskt. Själva parken runt Fryksände kyrka består av 1,8 hektar mark och kyrkogården med omgivning är på 6,4 hektar.

– Redan vid sjutiden på morgonen går jag ut med personalen och ser vad som ska göras under dagen. Det är förstås mycket ogräs som ska rensas, vattenspridare som ska flyttas,

Fryksände

rabatter som ska kantskäras, grusgångar som ska krattas och inte minst – vi har tre kilometer häck som ska klippas, förklarar Lars Wikström.

Maskinparken på Fryksände kyrkogård är modern, bestående av jordbrukstraktor, minitraktor, två elbilar av typen golfbilar, en stor åkgräsklippare, lövsugare och häcksaxar.

– Vi tänker miljövänligt i så stor utsträckning vi kan, häcksaxarna har laddbara batteribälten, vi använder bara så kallad Aspen-bensin och vi bedriver bara mekanisk ogräsbekämpning. Kemikalier är förbjudna i vår offentliga miljö.

Dubbning av gravstenar

Själv har Lars det stora jobbet med allt pappersarbete på kontoret: han har ungefär 1 000 fakturor om året att betala och i skrivande stund är ett av jobben att skriva planteringsjournaler.

Lars Wikström är även fastighetschef och en av de största renoveringarna var när Fryksände kyrka bytte ut sitt koppartak 2012. Även Vitsands kyrka har fått sitt skiffertak renoverat under året. Närmast på tur väntar dubbning av gravstenar på kyrkogårdarna. Redan i höst påbörjas detta i Torsby.

– Vi ska markera upp de gravstenar som behöver åtgärdas. Stenar som har risk för att välta kommer vi att markera och tillfälligtvis staga upp med träreglar. Dubbning kostar för gravrättsinnehavarna ungefär 2 000–3 000 kronor per gravsten, säger Lars Wikström.

Resultatet av att gravstenarna dubbas enligt en noggrann teknik är att stenarna fallsäkras och det är extern entreprenör som utför arbetet. Överlag när det gäller arbeten med kyrkogårdar så krävs i många frågor tillstånd av länsstyrelsen, i det här fallet från enheten Samhällsbyggnad.

För Lars Wikströms del går arbetet oförtrutet vidare och kanske ser du honom någon tidig morgon med hunden, promenerande på kyrkogården i morgondimman. Då vet du också att det är till honom man kan vända sig i frågor som rör kyrkogårdarna i Fryksände pastorat.

Taxor gravskötsel 2015

Planterings ytans storlek	<0,5m ²	0,5-1,0 m ²	>1,0 m ²
Grundskötsel:	348:-	547:-	674:-
Plantering:	164:-	297:-	430:-
Summa:	512:-	844:-	1104:-
Tre år:	1 536:-	2 532:-	3 312:-

Arne Strandberg visar upp den nya askgravlunden vid Lekvattnets kyrka.



Det här blomsterarrangemanget vid fontänen har iordningsställts i sommar.



Ny askgravlund i Lekvattnet

Att vara kyrkvaktmästare vid Lekvattnets kyrka har som de flesta jobb sin speciella tjusning. Den röda träkyrkan med sina cirka tre hektar mark sköts allt som oftast av Arne Strandberg från Vitsand.

Arne Strandberg pendlar till jobbet i Lekvattnet från Vitsand. Han tjänstgör även vid de andra kyrkorna och i Lekvattnet har han varit sedan 2009. De dagliga sysslorna innehåller förstås en hel del arbete med trädgårdsskötsel och plantering och att bistå vid bröllop och begravningar.

Askgravlunden

Den här sommaren har Arne haft ett nytt uppdrag: att anlägga askgravlund. Arbetet har bestått i att fylla natursand och plantjord, att plantera blommor och att placera ut de minnesstenar som omgärdar askgravlunden.

– Det är 23 stenar runtom. Stenarna har jag hämtat i Torsby. Det är plats för två urnor vid varje sten, förklarar Arne Strandberg.

Under året har samliga kyrkogårdar i Fryksände pastorat börjat anlägga askgravlunder och i skrivande stund är alla klara, utom vid Östmarks kyrka, men även den askgravlunden är under färdigställande. Det innebär att det numera finns fyra gravtyper att välja på: grav för kista, grav för urna, minneslund och askgravlund.

En traditionell begravning med egen gravplats är förenad med olika kostnader, såsom kostnad för begravningsgudstjänst, kista, urna, annons och allt som hör till. En urnsättning i en askgravlund gör att anhöriga slipper kostnader för gravsten och gravskötsel.

– Jag tycker det blev fint med den nya askgravlunden och alla blommor. Men nu är vintern kommen och Lekvattnet brukar tidigt ha sina första frostnätter och det klarar inte blommorna.

Han minns en av de bistraste vintrarna han varit med om:

– I januari 2010 hade vi 40,6 minusgrader här. Och vi hade ett snödjup på 110 centimeter – på kyrkogården, säger Arne Strandberg.



Erik Strandberg, Marina Bönström och Roland Nilsson spadvänder jord vid minneslunden.



Nybyggd förvaltningsbyggnad i Vitsand

Den vackra och i etage anlagda kyrkogården i Vitsand utgör en prydlig ögonfägnad när man anländer till Fryksände pastorats nordligaste kyrka.

Den vita träkyrkan är från 1823, belägen på allfarvägens östra sida och den äldre kyrkogården finns i anslutning. Övrig kyrkogårdsmark har anlagts på den västra sidan av vägen. På samma sida är också den nybyggda förvaltningsbyggnaden placerad; där arbetar Roland Nilsson, Marina Bönström, Erik Strandberg och Lars Olsson.

Den nuvarande kyrkan uppfördes 1822-1823, men redan tidigare ska ett pilgrimskapell ha funnits vid Kyrkonäs söder om nuvarande kyrka. Under sommaren och i skrivande stund pågår ett renoveringsarbete omfattande det korsformade sadeltaket, som ska få sitt skiffer tvättat och tillbakalagt sedan ny spont, papp och läkt lagts färdigt.

För kyrkogårdsarbetarna har arbetsdagen då Siriklockans reporter kom på besök varit att spadvända rabatterna vid de gravar som kyrkan sköter.

– Det är ungefär 350 gravar som vi sköter om och nu har vi ryckt upp alla blommor och börjat spadvända jorden, säger vikarierande kyrkvaktmästaren Roland Nilsson.

Den nya förvaltningsbyggnaden som ligger västerut på kyrkogårdsområdet byggdes nästan samtidigt som den nya i Östmark. Byggnaderna är dessutom väldigt lika varandra, med ett par undantag. – Vår byggnad är spegelvänd, för att vi skulle få lite utsikt från personalmatsalen. Det finns heller inget kallförråd som i Östmarks byggnad, förklarar Roland Nilsson.

Tre stycken askgravlundar har anlagts i Vitsand, med 22 stenar vardera och en fjärde askgravlund är på gång.

Stor-Po

En av de mest kända gravarna vid Vitsands kyrka är den efter mästeflottaren Stor-Po. Han hette egentligen Johannes Olsson-Polin, avliden 1935 och var beryktad för sitt sätt att bemästra flottningen av timmer. Bland annat sägs att han hade lyckats lossa ett så kallat timmerbröt alldeles själv, trots att 70 man gemensamt inte lyckats klara av uppgiften. Stor-Po sades ha blick för att hitta timmerbrötenas ömma punkter.



Korset vid platsen för den nya askgravlunden.



Säsongsarbetarna Sofia Blom och Sebastian Lidén framför "knivkungen" Johan Fredrik Hedenbergs gravsten.



Klockstapeln var Stig Norman med och byggde i början av 1990-talet. Då var han byggnadsarbetare, nu är han kyrkvaktmästare.

Kyrkogården i Östmark går mot vinter

När den första frostnatten satte in en tisdag i mitten av september gav de första blommorna på kyrkogården i Östmark upp.

För personalen har därför arbetet varit att gräva upp blommorna på de cirka 650 gravplatser som kyrkan sköter, något som säsongsarbetarna Sofia Blom och Sebastian Lidén varit fullt sysselsatta med – och detta tillsammans med kyrkvaktmästaren Stig Norman.

Östmarks kyrka med sin tjärade spånfasad utgör en vacker centralplats för den kyrkogård som sträcker ut sig i norr och söder och som är minnesplats för personer som Johan Fredrik Hedenberg, kallad Knivkungen, och Kaisa Vilhinen, Finn-Kaisa. Kyrkan som för övrigt fyller 250 år nästa år, fick sin vackra klockstapel i samma byggnadsstil färdigställd 1995 – av bland andra Stig Norman.

– Jag var med och byggde klockstapeln då. Jag är i grunden byggnadsarbetare och var det på den tiden. På kyrkogården har jag arbetat sedan 2000, säger Stig Norman.

Den nya förvaltningsbyggnaden som stod färdig i februari 2013 har däremot inte Norman varit med och byggt, men han liksom övrig personal har genom byggnationen fått en bättre och fullt modern arbetsmiljö.

– Det fanns en gammal byggnad före den, på ungefär samma ställe. Den revs och i den nya finns det omklädningsrum, kallförråd, pannrum, garage och personalrum, förklarar Stig Norman.

Ceremoniplatsen

Östmarks kyrka har förutom sina gudstjänster haft inte mindre än fem bröllop i sommar och två till under hösten. Vid sådana tillfällen är det många arbetsuppgifter som väntar på Stig Norman.

– Jag arbetar varannan helg och en sån helg brukar börja med att jag larmar av och börjar tända ljus. Värmen ska höjas och det gör vi från en dator nuförtiden. Vi har bergvärme; det är faktiskt fem borrhål här, förklarar Stig.

När gästerna anländer, då ska Stig dela ut psalmböcker och dessförinnan har han ställt i ordning ljudet till högtalaranläggningen, med såväl handmikrofon som en så kallad mygga, som prästen använder.

Antalet besökare vid gudstjänsterna varierar, men en påtaglig ökning sker vid de olika musikgudstjänster som anordnas. Som exempel kan nämnas att kulturskolan med sina elever brukar uppträda, vilket bland annat var fallet sista måndagen i september.

I övrigt går utomhusarbetet vidare som vanligt med säsongsarbetarna som är anställda under sommarhalvåret. Arbetet med den påbörjade askgravlunden vid en korsprydd ceremoniplats fortskrider, men kommer inte att bli färdigställd förrän nästa år.

– Nej, vi hinner inte färdigt askgravlunden i år, men kommer att bli ganska stor, med plats för många stenar, summerar Stig Norman.

Östmarks kyrkogård går mot vinter och för Stig Norman innebär det exempelvis service och underhåll av maskiner och inventarier.

Östmarks kyrka firar 250-årsjubileum nästa år, detta återkommer vi till i kommande nummer av Siriklockan.

Några fakta om gravar

- Antalet gravsatta under 2013 var 144: 87 i Fryksände, 9 i Lekvattnet, 19 i Vitsand och 29 i Östmark.
- Kremationer av antalet gravsatta 2013 i procent: Fryksände 49%, Lekvattnet 22%, Vitsand 15% och Östmark 24%.
- Antalet gravsatta på Fryksände kyrkogård uppgår till: mellan 6 500 och 7 000. Det exakta antalet är inte känt.
- Det finns en webbsida på internet där man kan söka gravplatser: www.finngraven.se.
- Under 2013-2014 har flera nyanlagda askgravlunder anordnats i Fryksände, Lekvattnet och Vitsand. Östmarks är också i färdigställande.

Kyrkogårdarnas minneslunder är avsedda för ett gravsick med kollektiv och anonym karaktär. Församlingen svarar för vården och för all plantering inom denna. Besökare får medverka till smyckning med snittblommor och ljus.





Installationen
2014-05-11



Tack för förtroendet!

Text: Johan Bonander Foto: Linda Skoglund

För 25 år sen så övervägde jag om jag skulle försöka bli präst. Jag bollade dessa tankar med Keinth Lundquist, redan då präst i pastoratet, Gunnar Lindberg som var kyrkoherde i Ekshärad och så Allan Lewin, ansvarig för Nyskoga församling.

Alla tre uppmuntrade mig starkt. När jag nu 25 år senare installerades som kyrkoherde så var alla tre med i gudstjänsten: Keinth höll personalens välkomsttal, Gunnar hade skrivit en bön för mig som han framförde och Allan satt med sin Gittan i kyrkan. Det var bara en som fattades: Elsie Olsson. Elsie gick bort i en bilolycka för ganska många år sen men var då i slutet av åttiotalet väldigt viktig för mig i min process att börja läsa teologi. Vi ingick då båda i styrelsen för det blivande Kyrkbackens dagis och hennes uppmuntran och stöd att just jag skulle kunna bli präst var så avgörande för mig.

Svenska kyrkan har överlag så många kloka människor kring sig, aktiva och hängivna och inte sällan är de kvinnor med stora och varma hjärtan. Om det inte varit för dem och den välkomnande atmosfär de skapar i rollen som församlingsvärdinnor, kyrkvårdar och kaffekokare med flera roller så hade jag nog aldrig blivit präst. Kyrkan är i mångt uppbyggd av alla dessa goda och naturliga människor som har en genuin och stabil tro och som i bön och arbete finns och verkar, ofta i det tysta. De står för en kontinuitet och en trygghet och en jordnära tillbedjan.

Och så har jag gått och blivit kyrkoherde i Fryksände pastorat. Tack för det förtroendet.

Och tack för den enorma uppslutningen vid min installation liksom på den efterföljande festen med tal, blommor och presenter. Sådant värmer ett bruksortshjärta som för 25 år sen uppmuntrades att gå in detta alldeles särskilt speciella yrke.

Jag ska nu försöka att jag ska göra mitt bästa för att i rollen som kyrkoherde verka för pastoratets fromma. Det budskap av nåd och försoning Jesus gett oss att sprida har kanske aldrig tidigare varit så angeläget som det är idag. Då ska förstås pastoratets inre som yttre arbete fungera väl; ett arbete jag nu har att leda. Och då är det en förmån att få ha så kompetenta medarbetare, frivilliga och förtroendevalda som genuint brinner för sin uppgift. Tillsammans gör vi skillnad!

Så än en gång – ett stort tack för förtroendet!

Om det är något du inte är nöjd med, eller nöjd med, eller bara det att du vill framföra en åsikt, hör hemskt gärna av dig till mig. Bäst är mail: johan.bonander@svenskakyrkan.se alternativt brev Johan Bonander, Fryksände pastorat, box 52, 685 22 Torsby.



KONFIRMATION I FRYKSÄNDE KYRKA PÅSKDAGEN 2014

Anna-Karin Jönsson, Elin Eriksson,
Oliwer Werme, Isolde Öjjeberg,
Evelina Nordvall, Johan Bonander,
Ottilia Eriksson, Ebba Holmqvist,
David Björklund, Ida Stenbäck,
Eva Bonander, Emelie Eriksson,
Linnea Bodén, Emilia Persson,
Alicia Olsson, Nora Nilsson,
Josefin Hinas, Emilia Håkansson,
Sandra Norbäck



KONFIRMATION I FRYKSÄNDE KYRKA 24 MAJ 2014

Peter Styrman, Sebastian Lunde,
Johan Westerberg, Gabriel Löfgren,
Oskar Spets, Eva Zakrismark,
Maja Jonsson, Ida Svensson,
Elin Öh, Veronica Frykemo,
Angela Olsson



KONFIRMATION I ÖSTMARKS KYRKA 17 MAJ 2014

Johan Bonander, Marcus Göransson
Berglund, Anton Larsson,
André Olsson, Marcus Jakobsson,
Richard Eriksson, Viktor Söderlund,
Eric Björklund, Anna-Karin Jönsson,
Johan Laine, Emilia Lundqvist,
Julia Lind, Kristin Billa,
Annie Jakobsson, Ida Juhlin,
Albin Persson

VILDMARKSGRUPPEN LEKVATTNET PINGSTAFTON 2014

Eva Zakriskmark, Mattias Persson,
Tommy Jönsson, Lucas Helmersson,
William Axelsson, Keinth Lundqvist,
Robin Larsson, Moa Nilsson,
Olle Rattfält, Emma Jakobsson,
Viktor Olsson



KONFIRMATION I VITSANDS KYRKA 5 JULI 2014

Peter Styrman, Rebecka Olsson,
Klara Öberg, Sandra Fröman,
Frida Stjärnlöf, Lisa Englund,
Eva Zakriskmark, Louise Classon,
Alexandra Svensson, Torbjörn
Wickström, Alexis Jonsson,
Alma Höglund



1964 ÅRS KONFIRMANDER I ÖSTMARK 2014

Bengt Johansson, Kenneth Nilsson,
Curt-Inge Ottosson, Inge Högfält,
Göran Olsson, Stig Karlsson,
Håkan Gustafsson, Håkan
Hansson Mona-Lisa Pettersson,
Ingmar Hallström, Mats-Ove Olsson,
Sune Olsson, Keinth Lundqvist,
Lars-Erik Persson, Birgitta Lund,
Siv Larsson Ingegärd Berglund,
Elisabeth Ehne, Wivianne Andersson,
Margareta Hedman, Inga Tallberg,
Asta Tallberg, Anita Nilsson





Livet är rörelse

Text: Else-Britt Kjellqvist Foto: Johan Bonander

Ett bönesvar, som jag fick under min omvändelse när ensamheten började tynga och jag undrade hur jag skulle stå ut, lyder: Livet är rörelse. I boken Magdalenas bekännelser, som skildrar omvändelsen, står att läsa: "Orden tröstar. Försöker se livet som en flod där jag flyter med. Inget tillstånd, hur svårt det än är, varar för alltid – allting förändras hela tiden."

Orden gav hopp i en livssituation där jag inte såg någon framtid eller några möjligheter att ta mig ur. Det var som att vara omringad av en mur. Och jag erinrar mig en period för ett halvt sekel sedan när jag på gränsen till vuxenlivet tvivlade på att jag skulle klara av det. Jag ville inte dö men tanken att möjligheten fanns gav tröst. Det var som att sitta i ett hörn vänd mot en vägg.

I försök att bryta detta tillstånd kunde jag gå ut på måfå i storstadskvällen med tanken att om ingenting kommer i vägen så ...

Det kom alltid något eller snarare någon i vägen, vilket det inte gjorde för den unga kvinna vars pappa i ett nyhetsinslag här om kvällen berättade om när dottern tog sitt liv genom att hoppa från Golden Gate-bron.

Totalt har 1600 människor hoppat från bron sen den öppnades 1937 och så sent som förra året tog 46 personer sina liv genom att kasta sig ut, vilket gör bron till världens självmordstättaste plats. Och årligen tas ett 80-tal självmordskandidater från bron innan de hunnit hoppa.

Efter dotterns död har fadern ägnat sig åt att försöka få myndigheterna att sätta upp stängsel, vilket nyligen beslutats. Argument mot har varit att självmordsbenägna kommer att söka sig någon annanstans. Men pappan är övertygad om att hade hans dotter fått motorstopp på vägen eller blivit avbruten på annat vis hade detta aldrig skett. Och undersökningar har verkligen visat att de flesta som har hindrats aldrig försöker igen.

Jag tror att insikten att *Livet är rörelse* bär på ett hopp om att en öppning finns även då man är deprimerad och allt tycks låst. Dörren är stängd men den måste öppnas av en annan människa. Hur detta sen går till skiftar oändligt då Guds

vägar är outgrundliga. Men vi måste också ställa oss till förfogande och öppna oss för varandra för att på så vis kunna bli Guds redskap.

Vi måste våga se och närma oss det svåraste, att livet ibland kan upplevas som inte värt att levast. Vi måste våga fråga och tala om det svåra. Hur föreställer du dig döden? Hur har du tänkt gå till väga? Eller bara sitta tyst bredvid eller hålla om och krama någons axel för att därigenom visa att vi finns där, att vi ser. I mina böcker om skam har jag lyft fram att ingen egentligen vill dö utan att det är skammen som driver oss. Psykoanalytisk forskning har också visat att skam utgör grunden i de flesta depressioner.

Till skillnad från sorg som är rörelse, förändring och utveckling innebär depression ett stillastående. Det är ett tillstånd som i värsta fall kan vara dödligt och då måste få adekvat behandling. Sorgen däremot är ofrånkomlig och ingår i livet. Att leva innebär möten och avsked men också svåra förluster där man aldrig åter ses. I varje fall inte i detta liv. Även vår individuella utveckling förutsätter rörelse och separation. Och livet består av en mängd övergångar med först barn- och ungdomen med alla dess utvecklingsstadier som glider över i vuxenlivet med alla dess särskilda faser. Därtill kommer vår inre utveckling, vilken är beroende av i vilken mån vi vill lära känna och förstå oss själva. Detta inbegriper också ett sörjande, inte minst från falska förhoppningar och illusioner om oss själva och andra. Mer påtaglig är den sorg som följer på krig, olyckor och katastrofer.

Vid samma tid i slutet av tonåren, då jag helt saknade hopp och vandrade kring utan mål, hände det att jag bad. Jag bad om att aldrig stelnas. På nära håll hade jag tidigt upplevt döden i livet; stillastående, förstelnings och stagnation. Det var



Liv är rörelse

*Rörelse svarar Du
när sorg kastar in mig
i bönen anrop*

*Rörelser av ögonblick svarar Du
och jag ser gatlyktans bågge
istappar*

Rörelse svarar Du

fasansfullt och framför allt kontaktlöst. Och är det något som gått i uppfyllelse, i varje fall än så länge, är det denna önskan och längtan efter att få utvecklas och förändras ända fram till den verkliga döden. På tvärs med vad omvärlden inte sällan hävdar känner jag mig, ju äldre jag blir, friare och helare. Men sorgen och smärtan ingår. Utan sorg inte heller någon glädje.

En viktig insikt jag fick under omvändelseåren var att människan inte bara består av kropp och själ utan av kropp, själ och ande. Fram till dess hade jag ägnat min psykiska/själsliga utveckling stort intresse. Den upptagenhet som idag finns kring kroppen var på den tiden ännu inte aktuell. Visst var jag intresserad av det andliga i form av natur, konst, musik, dans och litteratur men detta inbegrep inte någon relation till Gud. Det är först efter min omvändelse som jag insett att den andliga utvecklingen är minst lika omvälvande och tidskrävande som den själsligt/psykiska. Framför allt är tystnaden betydelsefull. Själv finner jag den gärna i skogen, vid havet eller i växthusen men oftast i den inre bönen som ju är oberoende av den yttre platsen. Denna inre bön tar ofta form av samtal med Gud, Kristus och den helige Ande. Jag vänder mig växelvis till var och en samtidigt som jag vet att de hör samman och är skilda yttringar av Gud. Mellan dem pågår också en ständig rörelse som jag blir delaktig i.

Och nu vill jag avsluta med en dikt ur min samling Ordet, här ovan, som finns att beställa på GAudete förlag.



Förböns- gruppen

Text: Eva Holmlöv

2007 gavs boken "Kristendom för ateister" (Viva förlag) av Olle Carlsson ut och var kanske en av anledningarna till att Johan Bonander startade en diskussionsgrupp i kristendom hösten 2008 i församlingshemmet i Östmark.

Vi var några stycken som gärna ville veta mer om kristen lära, så många att det räckte till en hel grupp.

Vi började prata, läsa, analysera, fördjupa oss och vi såg en flera timmar lång film om Jesu liv och vandring här på jorden.

Bibeln har varit en grund för vårt läsande men när behov eller frågor uppstått har vi även läst annan litteratur.

Tack vare Johans teologiska kunskaper och stora engagemang har våra diskussioner och funderingar fått skjuts i oanade riktningar.

Så småningom flyttade vi in i Östmarks kyrka och började utforska bönen. - Vilka av oss hade en upplevelse av att vara bönhörda tex? Jättespännande. Vi tog in förbönen i gruppen och började kalla oss "förbönsgrupp".

I höst har gruppen flyttat till Fryksände församlingshem. I dagsläget utgår vi från Evangelieboken (står i psalmboken) och följer kyrkoårets sön- och helgdagar i vårt utforskande av andlighet och kristendom.

Vi är några som varit med från starten, några kommer och går och det är det som är det fina med vår grupp - att vi är en öppen grupp. Varje människa bär med sig sin erfarenhet in i gruppen och tillsammans väver vi samman spännande tankar och ideer om kristen tro. Om du tycker att vår diskussionsgrupp verkar intressant är du hjärtligt välkommen att delta. Vi träffas varje tisdag kl 19.00-20.30 i församlingshemmet i Torsby.

Om du vill att vi skall be för dig eller någon/något du känner starkt för, kan du skicka din önskan till Fryksände pastorat c/o Johan Bonander, Box 52, 685 22 Torsby, märk kuvertet "Förbönsgruppen"

Eva Holmlöv deltagare i förbönsgruppen





GUD finns i naturen

Text och foto: Inger Vahlqvist Jansson

– I naturen kommer man riktigt nära Gud, säger Keinth Lundquist, komminister i Fryksände pastorat med ansvar för Lekvattnets församling, där han jobbar sedan 1985. Han har bott i Lekvattnet nära Lekvattensjön under alla år och haft naturen och djuren in på knuten, men för fyra år sedan gick flyttlasset till hustruns föräldrahem i Sunne.

Att Keinth hamnade i Lekvattnet kanske delvis beror på att han åkte genom orten en kall februaridag med gnistrande snö och sol.

– Där skulle jag vilja bo, tänkte han, och så blev det.

– Lekvattnetborna har alltid varit mycket gästvänliga och har tagit emot oss med öppna armar, säger Keinth. Det kvittar var jag hälsar på, så säger man ”kom in och drick lite kaffe”. Här finns otroligt mycket värme och kärlek.

Barn- och ungdomsverksamhet

Det som har varit särskilt viktigt för Keinth under alla år, är att nå ut till ungdomarna.

– Vi har en mycket bra barnverksamhet i Lekvattnet, som vi kan tacka barntimmeledaren Yvonne Johansson för, menar Keinth.

– Vi brukar ta med oss barntimdebarnen på en cykelhajak in i Norge, och sedan tillbaka till Sverige, för att sen tälta vid Ingvallssjön i två nätter. Där spelar och leker vi, och avslutar på söndag med en familjemässa, där barnen framför ett Bibelspel för gudstjänstbesökarna.

På vintern har vi en scootergudstjänst och åker med Lekvattnets Scooterklubb ut i skogen. En gång var det 19 grader kallt, men vi gjorde en stor eld, grillade korv och hade det mysigt. Den äldste var 75 år och de yngsta 4-5 år gamla.

– Konfirmandgruppen, den så kallade ”Vildmarksgruppen” åker ut på läger nästan en gång i månaden, då vi paddlar kanot och sover i militärtält. Särskilt på vinterkvällarna, när vi ser himlens alla stjärnor och kanske månen, blir det så tydligt, att vi också bara är en stjärna i rymden. Norrskenet ger oss en hälsning från en annan värld. Då känner man sin litenhet och Guds närhet som tydligast.

Gillar inte högfärdighet

– Ibland kanske någon skall framhållas, för att han har stora egendomar eller liknande, men för mig är alla människor lika värda. Det som jag uppskattar mest, är om någon gör något från hjärtat. Jag tar alltid parti för den svage. Det gäller både djur och människor, säger Keinth.

Något som Keinth inte heller tycker om är rasism.

– Vår flicka, som idag är 27 år, är från Indien och jag är alltid rädd att hon skall råka ut för något, men som tur är, händer det väldigt sällan eller aldrig.

Resedrömmar

Keinth är idag 63 år och planerar att gå i pension vid 66-års ålder.

– Jag måste betala bilen först, säger han och fortsätter

– Det som jag mest kommer att sakna efter pensioneringen är mina konfirmander och kontakten med människor.

Och så drömmer han om att resa.

– Inte till Mallorca, men en tur med husvagn till Nordkap eller en skidtur på Nord- eller Sydpolen, det skulle vara trevligt.

Djur och natur betyder mycket

– Idag har min hustru och jag hunden Diesel och katten Svea. Min hustru är en ”kattmänniska” och jag är en ”hundmänniska”. Schäfern Diesel är en sann vän. Hon är med på jobbet, när jag är ute med konfirmander på läger, eller åker med på scooterfärder. Hon är med överallt, säger Keinth, och ler lyckligt. Naturen kommer alltid att vara en av det största bitarna i mitt liv, eftersom man där kommer riktigt nära Gud och hans skapelse.



Det måste finnas något mer

Med stor livserfarenhet och kunskap inom många olika yrkesområden har Ingela Älvskog hittat vägen till prästyrket och är nu verksam i Fryksände pastorat sedan september i år.

Text: Inger Vahlqvist Jansson, Birgitta Brorson

Ingela är född i Skoghall, uppvuxen i Skåre och är boende i Segenäs, beläget mellan Stöllet och Ekshärad. Här bor Ingela sedan 1986 i sitt trivsamma hus, där hon finner ro.

Att bli präst var inget självklart val i ungdomstiden, då var inriktningen en annan. Vad var det då som fick Ingela att välja prästyrket?

– Min mamma är en mycket social person, både privat och i sitt yrkesverksamma liv med arbete med utsatta människor, säger Ingela, med stolthet i rösten.

– Kanske att det är hennes stora engagemang för att hjälpa som har fått mig att till slut också välja att arbeta med människor.

Redan i grundskolan var Ingela intresserad av kemi, fysik och matte och gick därför en maskiningenjörsutbildning i Karlstad. Hennes stora intresse för skogen tog dock överhand och Ingela gick då Skogsbruksskolan i Stöllet 1980 och blev utbildad skogsarbetare, med sikte på skogs- eller jägmästare. För att skaffa praktik, köpte Ingela en röjsåg och började jobba i skogen. Sen kom en tid med flera olika yrken med skogsanknytning; skogshuggare, virkesmätare, flottare och arbete med riksskogstaxering. Ingela har många strängar på sin lyra och har jobbat både på Sparbanken, LRF Konsult, Skogsvårdstyrelsen, plockat disk på restaurang och jobbat som städare. Under 15 år bedrev hon konsulentstöd familjevård med kommunernas socialförvaltning och Kriminalvården som uppdragsgivare.

– När jag flyttade till Segenäs, där jag köpt huset, började jag engagera mig i hembygdsföreningen, Centerpartiet och ”Hela Sverige skall leva”, säger Ingela och fortsätter

– Eftersom jag tycker mycket om sång och musik började jag sjunga i kyrkokören och tjänstgjorde som kyrkvård och kyrkovaktmästare ibland. I och med detta kom jag alltmer in i kyrkans värld. Jag lyssnade på gudstjänsterna och tyckte det var väldigt intressant, men ibland lite svårbegripligt, så jag började läsa teologi på egen hand och blev fast, det var det här jag ville ägna mig åt.

Ingela började läsa Svenska kyrkans grundkurs på Geijerskolan i Ransäter 1999. Innan dess hade två flickor kommit till världen och år 2002 föddes en son. Under åren 2000-2007 läste Ingela delvis på distans och år 2007 prästvigdes hon för Karlstads Stift. Första året som präst tjänstgjorde Ingela i 50 % Ekshärad och 50 % Hagfors, för att sedan enbart jobba i Hagfors.

– Det som är viktigt för mig i livet, menar Ingela, är att kunna acceptera att vi alla är olika och att vi också har rätt att vara det. Vi har alla en plats på jorden och jag tror på ett evigt liv. Allt kan inte bara vara kolsvart när vi dör. Trots naturvetenskap och forskning, så måste det finnas något mer.

– Herrens vägar är outgrundliga och vi har alla en uppgift att fylla. Jag hoppas få förtroendet i pastoratet och möjligheten att kunna lyssna och hjälpa.

Han fattas mig

Text: Karin Löwestam Öberg Bild: Birgitta Brorson

Ibland händer det där som inte skall få hända, - en älskad familjemedlem dör. Kanske är vi förberedda genom en tids sjukdom men lika ofta kan det gå så snabbt att vi inte riktigt kan fatta vad som hänt. Döden är ytterst sällan välkommen när den kommer och vi tycks aldrig riktigt kunna förbereda oss för mötet med den.

När sorgen drabbar så känns det helt orimligt att andras liv tycks rulla på som vanligt när ens eget liksom har stannat upp. Sakta försöker man finna fram till en vardag. En vardag där det känns som om man tänker på den man sörjer minst 1000 gånger varje dag. En del dagar går bättre än andra, men hela tiden finns sorgen och saknaden där.

I boken ”Ronja rövardotter” skriker Mattis ut sin sorg när Skalle-Per har dött:

”– Han fattas mig. Han har ju alltid funnits!” Mattis sätter ord på det vi kan känna. Det är både barnet och den vuxne som ropar på hjälp när tryggheten i livet har försvunnit.

Allt rasade och jag tappade fotfästet

”Allt rasade och jag tappade fotfästet. Ingenting fungerade. Jag kunde inte ens koka kaffe” berättar en av deltagarna i ett brev i en Familj & Sorg-grupp vi hade för några år sedan och som jag fått tillåtelsen att citera. Ofta i våra leva-vidare grupper blir det samtal just kring hur sorgen påverkar vår vardag. Att på olika sätt få uttrycka vad man känner kan vara en god hjälp i sorgearbetet för både barn och vuxna. Ibland kan man vara både arg och bitter över det som skett. Om man då förmår dela det med någon annan människa kan man få kraft att gå vidare

”För mig personligen har våra träffar och våra teman varit av enorm betydelse då jag satt så hårt fast i ilskan och bit-

terheten då vi började. Arbetet började hos er och fortsatte hemma, och jag lyckades komma loss och gå vidare. Jag kunde äntligen se det goda jag hade, trots att jag inte valt min situation och nu orkar jag se fram mot en ny soluppgång”.

Det finns hjälp att få

Både i ”Leva vidare” och ”Familj & Sorg” arbetar vi varje gång med ett tema. Barnen delar med varandra och de vuxna har samtidigt en egen grupp, men med samma tema i båda grupperna.

Ibland ser vi att det finns behov av en specialinriktning på våra leva-vidare grupper. Vi har genom åren erbjudit grupper för anhöriga som mist tonåringar eller vars anhöriga dött genom suicid. Ingen kan förstå på samma sätt som den som själv delar samma erfarenheter! Som ledare önskar man ju att dessa ”leva vidare grupper” inte skulle behövas. Att döden inte skulle drabba oss men tyvärr ser ju inte livet ut så. Vi önskar dock att de grupper och möjlighet till samtal, som vi erbjuder från Fryksände Pastorat, ska få bli en oas som flera människor finner fram till när tillvaron rasar samman. Att flera ”orkar se fram mot en ny soluppgång.”

Kyrkan finns till för dig!

Karin Löwestam-Öberg, diakon på sjukhuskyrkan



Tankar kring krubban

Text: Karin Löwestam-Öberg

Vi får fira jul igen och vi räknar år 2014. Med några års felmarginal är det ungefär 2014 år sedan Jesus föddes. Så betydelsefullt var det ju att en helt ny tideräkning började. Rätt och riktigt, för allt blev faktiskt annorlunda.

Och varför blev det annorlunda? Jo, Jesus lärde oss människor betydelsen av kärlek. Han lärde oss att Gud inte är någon opersonlig, lynnig kraft på avstånd som ska blidkas och som kräver offer av oss. Gud är vår Fader, som älskar oss för dem vi är och inte för det vi gör. Jesus lärde oss att det viktigaste vi människor har att göra är att älska varandra och försöka hjälpa varandra. Gud själv valde att själv bli människa för att vi skulle kunna förstå hans orimliga kärlek till oss. När vi ställer upp våra julkrubbor där hemma så vill de påminna oss om att Gud genom alla tider möter oss genom barnet i krubban.

Julberättelsen är fylld av möten mellan det himmelska och jordiska. I vår krubba har vi Josef och Maria. Maria som nio månader tidigare också mötte en ängel som talade om att hon genom Helig Ande skulle bli mamma till Jesus. En uppgift som hon trodde på och sa ”ja” till, trots allt vad det innebar att bli gravid utan att vara gift. Här finns också Josef. Trygga, stabila Josef - Alla bonuspappors förebild! Josef, som Gud talade till genom drömmar och som utan att tveka mitt i natten tog med sig Jesus och Maria och flydde undan kung Herodes dödspatrull, som kom för att söka efter dem i Betlehem.

Och herdarna! På julnatten hade ett gäng herdar nattskift med fåren på kullarna utanför Betlehem och plötsligt fylldes hela himlen av ljus och änglasång. ”Ära vare Gud i Höjden och fred på jorden till dem han har utvalt”. Ära vare Gud, som kom till de fattiga herdarna ute på ängen! Inte till den rika medelklassen, inte till de välutbildade och kunniga utan till HELT vanliga människor. ”Var inte rädda” sa de när de kom! Inte att undra på att herdarna blev rädda när Herrens härlighet lyste omkring dem. Och så får de glädjebudskapet att Jesus, Frälsaren är född och för säkerhets skull också en utförlig beskrivning över var han kan hittas.

I våra julkrubbor finns också de ”tre vise männen”. De som hade lärt sig tyda stjärnorna och som hade lagt märke till den ovanligt stora stjärnan som började lysa och förstod att en kung var född. Med sina gåvor av guld, rökelse och myrra

hyllar de barnet i krubban. Visheten hos dem kanske inte bara bestod i att de kunde läsa himmelens tecken och trodde på dem, utan också att de aktivt bestämde sig för att söka efter Jesus när de förstod att han fanns, liksom herdarna gjorde.

Julen berättar att Gud möter oss genom änglar, drömmar, stjärnor och med Helig Ande. Det är ibland lockande att komma ihåg det ljusa och vackra kring julen men det finns också en annan sida som är påtagligt närvarande och som vi ibland väljer bort att se. Vi ser inte så gärna egoismen, som gör att ingen var beredd att flytta ut ur sina rum eller öppna upp för den unga kvinnan med födslovärkar. Bara värdshusvärderna, som hade en stallplats över, erbjöd tak över huvudet. Vi ser inte heller så gärna att Jesus blev ett flyktningbarn och bara överlevde tack vare varningen Guds ängel gav hans fosterfar i drömmen. Vi vill helst inte se Herodes ondska när han dödade alla pojkar i Betlehem som var 2 år eller yngre.

Jag tror att där det ljusa och goda finns, där finns också det onda och mörka lurande i utkanten. Vårt uppdrag till oss är att vara med i kampen för det goda. Har Jesus varit ett flyktningbarn så är vårt uppdrag att se honom i de flyktningbarn vi möter idag. Har Jesus varit utan plats att vila på så är vårt uppdrag att bereda plats – i vårt samhälle, i vår församling, i våra liv. Det är för Herren själv som vi gör det! Stjärnan sprider sitt ljus över oss och tillsammans kan vi ge julens ljus och glädje vidare till dem vi möter.

När änglarnas sång har tystnat, när himmelens lysande stjärna har försvunnit, när de vise männen har återvänt hem, när herdarna har sökt upp sina får igen börjar julens arbete:

att finna de förlorade,

att hela de nedbrutna,

att mätta de hungriga,

att befria de fångna,

att åter bygga upp världens nationer,

att förverkliga freden bland människor,

att ingjuta lovsången i människors hjärtan

Amen

Gudstjänster

(Med reservation för ev. ändringar)

FRYKSÄNDE

Sönd. 21 dec.

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Ingela Älvskog, Birgit Jöhnsson

Onsd. 24 dec.

kl. 11.00 JULBÖN Fryksände kyrka, Eva Zakrismark,
Katharina Hieke

kl. 23.30 MIDNATTSMÄSSA Johan Bonander,
Katharina Hieke, Karin Lövestam-Öberg,
Fryksände kyrkokör, Hannes Öberg

Torsd. 25 dec.

kl. 07.00 JULOTTA Jarl Eltenius, Birgit Jöhnsson,
Brassmedverkan

Fred. 26 dec.

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Johan Bonander,
Lena Persson-Måwe

kl. 13.00 DOPGUDSTJÄNST Johan Bonander,
Lena Persson-Måwe

Sönd. 28 dec.

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Johan Bonander,
Lena Persson-Måwe

Torsd. 1 jan.

kl. 18.00 TEMAMÄSSA Keinth Lundquist,
Lena-Persson-Måwe

Sönd. 4 jan.

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Ingela Älvskog, Sabine Hasse-Lass

Tisd. 6 jan.

kl. 15.00 HÖGMÄSSA Ingela Älvskog, Katharina Hieke,
Julmusik på orgel, Offergång

Sönd. 11 jan.

kl. 11.00 FAMILJEMÄSSA Ingela Älvskog,
Lena Persson-Måwe, Eva Bonander, Barnkör

LEKVATTNET

Torsd. 18 dec

kl. 15.30 "VID JULKRUBBAN". Barntimmarna bjuder på
tomtegröt i Församlingshemmet, går sedan över
till Kyrkan och samlats runt Julkrubban.

Sönd. 21 dec.

kl. 15.00 HÖGMÄSSOGUDSTJÄNST Johan Bonander,
Sabine Hasse-Lass

Torsd. 25 dec.

kl. 07.00 JULOTTA Keinth Lundquist, Sabine Hasse-Lass,
Per Engström trumpet, medverkan av
Ronny Jansson och Majvor Jansson,
skoterkaffe vid skoterstugan

Sönd. 28 dec.

kl. 15.00 EKUMENISK GUDSTJÄNST i Missionshuset,
VI SJUNGER JULENS SÄNGER medverkan av
kören Kontakt, Keinth Lundquist,
Lena Persson-Måwe

Tisd. 6 jan.

kl. 15.00 FAMILJEGUDSTJÄNST Keinth Lundquist,
Sabine Hasse-Lass. JULFEST efteråt i Hemgården

Sönd. 11 jan.

kl. 15.00 Högmässa Jarl Eltenius, Katharina Hieke



VITSAND

Sönd. 21 dec.

kl. 15.00 HÖGMÄSSOGUDSTJÄNST Ingela Älvskog,
Birgith Jöhnsson

Onsd. 24 dec.

kl. 23.30 MIDNATTSMÄSSA Ingela Älvskog,
Berit Johansson, solist Sara Davidsson

Sönd. 28 dec.

kl. 15.00 HÖGMÄSSA Johan Bonander, Birgit Jöhnsson

Sönd. 4 jan.

kl. 15.00 HÖGMÄSSA Ingela Älvskog, Sabine Hasse-Lass

Tisd. 6 jan.

kl. 18.00 MUSIKGUDSTJÄNST Ingela Älvskog,
Berit Johansson, Josefin Mähler, Sara Davidsson,
Moa Martinsson

Sönd. 11 jan.

kl. 15.00 FAMILJEMÄSSA Ingela Älvskog,
Lena Persson-Måwe

ÖSTMARK

Sönd. 21 dec.

kl. 18.00 Östmarksmässa Johan Bonander,
Sabine Hasse-Lass. Kristin Blom och
Marie Pettersson sjunger innerliga visor
och julsånger

Onsd. 24 dec.

kl. 11.00 JULBÖN Gömmanbergs äldreboende
Johan Bonander, Lena Persson-Måwe

Torsd. 25 dec.

kl. 07.00 JULOTTA Johan Bonander Lena Persson-Måwe,
Bygde- och kyrkokören

Fred. 26 dec.

kl. 18.00 MUSIKGUDSTJÄNST Keinth Lundquist,
Lena Persson-Måwe

Sönd. 28 dec.

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Keinth Lundquist, Birgit Jöhnsson

Tisd. 6 jan.

15.00 FAMILJEGUDSTJÄNST Offergång,
Johan Bonander, Lena Persson-Måwe

Sönd. 11 jan.

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Jarl Eltenius, Katharina Hieke

Från kyrka o hem i Fryksände pastorat

FRYKSÄNDE

Döpta

5/4	Ingall Lotta NATHALIE Bäck
5/4	WILDA Anna-Ida Einarsson
12/4	HILMA Pauline Lundell
10/5	Peter ELIAS Larsson
17/5	JACK Peter Johansson
6/6	ANNIE Hilda Ingegerd Nordlander
7/6	ELVIRA Josefin Berglund
14/6	STINA Anna Linnéa Wistrand
28/6	ZOEY Jacinta Viviann Ekberg
29/6	ELVIRA Kristina Markberg
12/7	MEJA Trulsa Else Barth
26/7	Stig Erik ISAK Kilgren
9/8	JACK Leif Törnevik
16/8	THILDE Ingrid Anna Hellström
30/8	ALBIN Oskar Sohl
30/8	Gloria ROSALIE Betty Liljefors
6/9	LILLIE Kristin Nordqvist
13/9	Per OSKAR Georg Broberg
20/9	CASPER Alex Engström
20/9	RAKEL Margareta Rebecka Rödin-Östensson
4/10	MALVINA Anna Christina Myrle
4/10	HUGO Carl Henrik Soome
25/10	Eva Elsa LOVISA Bodén
9/11	Mats HAMPUS Walfrid Olsson
15/11	ANNA Hytmarken Lundgren
29/11	SIXTEN Albert Alvarsson
6/12	ALICE Maja Johansson

*Herre Gud, bevara dem i Ditt förbund
och välsigna dem nu och till evig tid.
Amen.*

Vigda

6/6	Karin IDA Marie Eriksson och Per Erik URBAN Nilsson
6/6	NINA Unumb och HANS Oscar Forsbäck
14/6	ANNE-MARIE Nyberget och Jon ANDERS Nordlund
14/6	SANDRA Josefin Linder och Martin JAN-ERIK Larsson
21/6	Anna-Karin CECILIA Hedström och Eskil BENGT-ÅKE Larsson
19/7	HANNA Erica Johansson och JOHAN Jan-Erik Nilsson
9/8	Maria CAMILLA Lindh och Pär MARTIN Olsson
30/8	EVA Kristina Höggqvist och JOHAN Erik Halvardsson
27/9	Karin MARIA Helena Berglund och JÖRGEN Per-Anders Nilsson
24/10	Victoria Del PILAR Larsmalm och Arne SVEN-OLOV Back

*Herre Gud, ge dem nåd att besinna äktenskapets
ansvar och gåva och välsigna deras liv tillsammans.
Amen.*

Avlidna

21/3	SVEN Gustaf Uppvall, Gräsmark	83 år
31/3	GUNVOR Marianne Bjuremo, Framgårdsvägen	73 år
2/4	Emma HILLEVI Berggren, Östmark	90 år
13/4	KARL Gottfrid Uddström, Fågelsångsvägen	91 år
14/4	LARS-OVE Georg Ganterud, Bengtsfors	61 år
18/4	ADAM Henrik Alexander Ekström, Graneviksvägen	19 år
20/4	SAID Eva-Britt Holmberg, Båtåsvägen	59 år
23/4	Olof ENAR Kollfeldt, Kollerud	82 år
26/4	Olof BERTIL Johansson, Björkstigen	79 år
7/5	PEDER Vincent Nyman, Björklundavägen	63 år
17/5	Anna BRITA Sjögren, Ragvaldsgatan	88 år
20/5	ULF Ivan Stjernberg, Barrstigen	70 år
23/5	ANNA-LISA Ryen, Lindenvägen	89 år
27/5	Erik LENNART Olsson, Svenneby	65 år
5/6	BJÖRN Gösta Edvard Östlund, Granstigen	78 år
12/6	ELVY Ingegerd Olsson, Lindenvägen	88 år
13/6	Vera HJÖRDIS Karola Olsson, Svenneby	93 år
16/6	ÅKE Persson, Alstigen	75 år
17/6	ANNA-KAJSA Marita Eriksson, Önnerudsvägen	71 år
19/6	PIA Anneli Gunilla Kayhan, Sjögatan	48 år
23/6	INGER Marianne Karlsson, Berggårdsvägen	71 år
2/7	Maj-BRITT Frykestig, Lindenvägen	90 år
2/7	CURT Urban Ingemar Persson, Nya Torget	62 år
4/7	Tord BJARNE Wiksten, Järnvägsgränd	78 år
8/7	PER Erik Josef Engström, Göteborg	25 år
11/7	Märta INGA-MAY Hedelin, Lindenvägen	89 år
28/7	HULDA Elisabet Ryberg, Utterbyn	96 år
29/7	John ERIK Johnsson, Svenneby	83 år
2/8	Gunhild Maria (MAJA) Persson, Kiltorp	89 år
2/8	GERD Barbro Johansson, Önnerudsvägen	79 år
4/8	GULLI Maria Holm, Önneby	90 år
8/9	Karl EINAR Ottosson, Lindenvägen	92 år
9/9	ELSIE Birgitte Gund, Oleby	83 år
9/9	Olof ÅKE Hedlund, Karlstad	90 år
17/9	FINN Henry Holen, Norge	73 år
19/9	Nils ROLAND Jönsson, Framgårdsvägen	69 år
4/10	CHRISTINA Svensdotter Olsson, Björklundavägen	50 år
5/10	Rut DORIS Nilsson, Karlstad	85 år
6/10	Maud ANITA Sylvia Wikström Larsson, Håksvägen	72 år
6/10	Elsa INGRID Lanker, Altahrvägen	95 år
6/10	GUN Barbro Olsson, Valbergsvägen	81 år
7/10	Karl GÖRAN Liljemark, Biografgatan	85 år
9/10	Britt GUNNEL Johannesson, Alstigen	59 år
12/10	Curt TAGE Evert Jönsson, Önneby	75 år
12/10	Per BERTIL Larsson, Röbjörkeby	81 år
16/10	GÖSTA Ragnvald Jonsson, Sjögatan	94 år
17/10	Per GEORG Bönström, Rådom	78 år
18/10	Kerstin BIRGIT Karlsson, Biografgatan	88 år
23/10	BRITA Ingrid Henriksson, Levgrensvägen	95 år
8/11	RUTH Dagny Berglund, Rinn	92 år
10/11	Bror HARRY Johnsson, Oleby	75 år
13/11	Gudrun ULLA-BRITT Karlsson, Valbergsvägen	76 år
14/11	MÄRTA Viola Johansson, Hantverkaregatan	82 år
24/11	Gustaf BERTIL Eriksson, Oleby	93 år
25/11	EIVOR Vitalia Olsson, Hantverkaregatan	87 år
27/11	Gun ANNA-STINA Sahlström, Norra Ringvägen	72 år

*Herre, skänk dem som sörjer Din tröst och Ditt ljus
och låt oss alla en gång få gå in i Din eviga glädje.
Amen.*

LEKVATTNET

Döpta

- 24/5 MAJKEN Jennie Uppvall
30/5 TOM Walter Leo
2/8 JULIA Gullvi Sofia Högsund
2/8 ALFRED Dan Kenneth Appel Norström

*Herre Gud, bevara dem i Ditt förbund
och välsigna dem nu och till evig tid.
Amen.*

Vigda

- 6/6 LOLA Catarina Nordqvist och
NILS-GÖRAN Patrik Johansson
23/8 EMMA Anna-Karin Jansson och
Nils Per MAGNUS Persson
30/8 MELINA Olufsen och
Kai JONAS Lövhagen

*Herre Gud, ge dem nåd att besinna äktenskapets
ansvar och gåva och välsigna deras liv tillsammans.
Amen.*

Avlidna

- 27/3 ELSA Valborg Nordkvist, Torsby 85 år

*Herre, skänk dem som sörjer Din tröst och Ditt ljus
och låt oss alla en gång få gå in i Din eviga glädje.
Amen.*

VITSAND

Döpta

- 26/4 Sigurd Lennart MELWIN Valfridson
31/5 HILDA Elin Maria Rattfält
28/9 CIAN Dante Edvin Nilsson

*Herre Gud, bevara dem i Ditt förbund
och välsigna dem nu och till evig tid.
Amen.*

Avlidna

- 9/4 Inga DAGMAR Maria Andersson, Hammarö 86 år
25/5 MATS Krister Olsson, Mörkerud 65 år
1/6 KERSTIN Sigrid Blom, Valbergsvägen 83 år
2/7 Bror FOLKE Andersson, Lernäs 83 år
15/8 KURT Torbjörn Klasson, Vitsand 82 år
21/8 Ingrid Eivor BIRGITTA Edvardsson, Kyrkonäs 69 år
4/10 SVEIN HUGO Johansen, Kyrkonäs 67 år
11/10 INGEGÄRD Hildegard Linnéa Syversen, Mogården 89 år

*Herre, skänk dem som sörjer Din tröst och Ditt ljus
och låt oss alla en gång få gå in i Din eviga glädje.
Amen.*

ÖSTMARK

Döpta

- 26/4 MELKER Alfred Eriksson
27/4 LI Emma Miriam Larsson
24/5 Bo Hilding CHARLIE Rööhs
28/6 MILLA Gabriella Carlsson
2/8 Astrid Elin NOVALIE Hallström
23/8 ELIAS Kim Arvid Bonils
13/9 OSCAR Erik Alexander Jernberg
27/9 FREJA Lilly Marie Lind
28/9 HILDA Märta Johanna Larsson
11/10 Alma OLIVIA Lind
8/11 Karin MÄRTA Helga Blomkvist
22/11 EGON Bertil Olsson
22/11 THEO Anders Casper Olsson
30/11 DOMINIC Sven Martin Nilsson Larsson

*Herre Gud, bevara dem i Ditt förbund
och välsigna dem nu och till evig tid.
Amen.*

Vigda

- 31/5 ANNA Rebecka Dahlöf och
PONTUS Per-Gunnar Ludvigsson
21/6 JESSICA Elena Andersson och
KENT Håkan Augustsson
11/7 Karin SARA Kristina Timan och
Bäcke Nils Gösta MARTIN Eriksson
16/8 SANDRA Ejigayehu Susanne Karlsén och
Karin GUNILLA Persson
23/8 FRIDA Karolina Eklund och
Bengt MAGNUS Olsson

*Herre Gud, ge dem nåd att besinna äktenskapets
ansvar och gåva och välsigna deras liv tillsammans.
Amen.*

Avlidna

- 18/4 John Olov GUNNAR Ohlson, Kyrkåsen 94 år
18/4 KARIN Ingegerd Svensson, Arnsjön 82 år
23/4 KARL-AXEL Gustafsson, Metbäcken 67 år
27/4 ELNA Ottilia Olsson, Torsby 87 år
14/5 OLE Leonard Eide, Röjdåfors 92 år
22/5 ANNA-LISA Natalia Olsson, Karlstad 81 år
25/5 Valborg MARGARETA Gurusäter, Gurusätra 77 år
2/6 TORA Dagmar Persson, Karlstad 88 år
7/6 INGRID Olsson, Långtjärn 90 år
4/7 John EVERT Håkan Olsson, Torsby 57 år
3/8 Inez VIVI Axelina Nilsson, Torsby 93 år
13/8 Rut INGA-MAJ Lövkvist, Gömmanberg 92 år
15/8 ELNA Alice Johansson, Rännberg 85 år
17/10 INGRID Margareta Andersson, Kristinehamn 97 år
18/10 GUNVOR Fröidis Olsson, Kyrkbyn 87 år
11/11 IRMA Kerstin Evelina Persson, Torsby 82 år
17/11 MAJ-BRITT Mattsson, Torsby 77 år

*Herre, skänk dem som sörjer Din tröst och Ditt ljus
och låt oss alla en gång få gå in i Din eviga glädje.
Amen.*

Mentormammor är en svensk idé, skapad av barnläkaren Ingrid Le Roux som såg behovet av mödravård i en av Kapstadens kåkstäder. Mentormammor är erfarna mammor som gör hembesök hos unga mammor, väger och mäter barnen, ger stöd i amning och barnavård. Idag, 35 år senare, har barnadödligheten minskat och förskolor, hälsoklinker och försörjningsprojekt har startats. Allt sprunget ur människors egen vilja att skapa trygghet.



FRYKSÄNDE PASTORAT

Pastorsexpeditionen 272 00
 Anna-Lena Yderstig, Kyrkoskrivare
 Besöksadress: Kyrkogatan 26
 Postadress: Box 52, 685 22 Torsby
 E-post: fryksande.pastorat@svenskakyrkan.se
 Hemsida: www.fryksandepastorat.se
 Öppettider: Måndag-torsdag kl. 10.00-12.00

KYRKOHERDE

Johan Bonander 272 01
 Östmarks prästgård 213 00

KOMMINISTRAR

Ingela Älvskog 272 02
 Keinth Lundquist 070-606 41 03
 (Peter Styrman, tjänstledig)

DIAKONER

Eva Bonander 272 09
 Eva Zakrismark 272 06
 Karin Lövestam-Öberg 070-671 39 61

MUSIKER

Musikexpeditionen 272 10
 Katharina Hieke, Organist 070-280 91 88
 Sabine Hasse-Lass, Kantor 272 16
 Lena Persson Måwe, Kantor 210 62, 272 17

INFORMATION

Margareta Löwenspets 272 04
 Birgitta Brorson 070-236 20 54

KYRKOFÖRVALTNING

Elisabeth Johnsson, Kyrkokamrer 272 14
 Marie Nilsson, Kyrkokamrersassistent 272 03

KYRKOGRÅDSFÖRVALTNING

Lars Wikström, Kyrkogårdsmästare 272 07
 Kyrkogatan 26 070-53101 64

FRYKSÄNDE FÖRSAMLING

Lisbeth Kanth, Kyrkovaktmästare 070-691 81 64
 (Lars-Inge Bergström, Kyrkovaktmästare, tjänstledig)
 Anna-Karin Jönsson, Församlingsvärdinna 272 15
 Margit Johansson, Lokalvärdare 130 96
 Församlingshemmets kök 272 05
 Blomsterfonden 272 00

LEKVATNETS FÖRSAMLING

Arne Strandberg, Kyrkovaktmästare 0730-54 45 92
 Kyrkan/Församlingshemmet 501 01
 Blomsterfonden, Bertil Johansson 501 31

VITSANDS FÖRSAMLING

Lars Olsson, Kyrkovaktmästare 070-304 57 36
 Roland Nilsson, Kyrkovaktmästare 070-304 57 36
 Blomsterfonden, Arnold Mattsson 423 09, 310 75

ÖSTMARKS FÖRSAMLING

Kyrkovaktmästare Stig Norman 070-595 73 56
 Församlingshemmet 200 59
 Bokning av församlingshemmet, May Eriksson 201 38
 Emilia Urtti, Lokalvärdare 203 46
 Blomsterfonden, Maj-Lis Haglund 210 09

KYRKORÅDETS ORDF.

Fryksände pastorat: Rune Mattsson 132 82

FÖRSAMLINGSRÅDENS ORDF.

Fryksände, Johnny Jansson 715 36
 Lekvatnet, Inga-Britt Keck Karlsson 520 50
 Vitsand, Barbro Ström 072-234 00 46
 Östmark, Roger Ericsson 070-693 62 69